

شواهدی از چند بعدی بودن استعداد ابتلا به توهم

در سال‌های اخیر تمایل رو به افزایش به تجربه‌های توهمی دیده شده است. در بسیاری از مطالعات مربوط به توهم از معیار سنجش توهم لونی - اسلید (Launay-Slade Hallucinations Scale) برای بررسی ماهیت آن استفاده شده است. تاکنون بر روی نسخه‌های متعادل شده این معیار چند مطالعه انجام گرفته است: یک مطالعه که روی بیماران با سابقه اختلال پسیکوتیک انجام شد، یک ترکیب چهار عاملی را شناسایی کرد که شامل «رؤیاهای بیداری»، «توهمات شنوایی بالینی»، «افکار مهاجم» و «توهمات شنوایی تحت بالینی» بود. در مطالعه دیگری که روی جمعیت طبیعی صورت گرفت، یک ترکیب سه عاملی شامل «تمایل به تجارب توهمی»، «احساس خارجی بودن فکر» و «رؤیاهای بیداری» را شناسایی کردند. در مطالعه‌ای

موریسون و همکاران یک ترکیب دو عاملی شامل توهمات بینایی و شنوایی را شناسایی کردند. چنانچه دیده می‌شود در این نسخه‌ها به بعضی از تجارب توهمی اهمیت داده نشده است. مثلاً بقیه زیر مجموعه‌های توهم مانند بویایی، چشایی و توهمات مربوط به خواب مانند توهم قبل از خواب (hypnagogic) و توهم بیدار شدن از خواب (hypnopompic) در نظر گرفته نشده‌اند. در این مطالعه، با استفاده از نسخه تعدیل شده معیار سنجش توهم لونی - اسلید چند وجهی بودن توهم در ۲۵۶ آزمودنی غیربیمار مورد بررسی قرار گرفت که تعداد قابل توجهی از آنها داشتن تجربه توهمی را گزارش کردند. این افراد تجربه توهمی را در حس‌هایی مانند بویایی و لامسه نیز ذکر کردند.

در این بررسی چهار عامل شناسایی شد که عبارت‌اند از: ۱) تجارب توهمی مربوط به خواب؛ ۲) رؤیاهای زنده؛ ۳) افکار مزاحم یا غیر واقعی بودن افکار؛ و ۴) توهمات شنوایی. این نتایج برای چند بعدی بودن توهمات در جمعیت طبیعی شواهد بیشتری ارائه می‌دهد. در حالی که بعضی از عوامل مانند رؤیاهای زنده می‌توانند به عنوان یک تجربه وابسته به تفاوت‌های فردی دیده شوند، برخی از عوامل مانند توهم شنوایی ممکن است به تجارب پسیکوتیک نزدیک باشند؛ هر چند بهتر است این مسأله به علاوه وجود دو عامل دیگر در نمونه‌های بالینی و تحت‌بالینی بررسی گردد. مطالعات قبلی نیز شواهدی برای رؤیاهای بیداری روشن و عوامل مرتبط با افکار روشن پیدا کرده‌اند.

Laroi, F., Marczewski, P., & Vander Linden, M. (2004). Further evidence of the multi-dimensionality of hallucinatory predisposition: Factor structure of a modified version of the Launay-Slade Hallucinations Scale in a normal sample. *European Psychiatry*, 19, 15-20.

ترجمه و تلخیص: دکتر ماندانا صادقی